

**ДОВІДКА
ПРО ВИКОНАННЯ ПРОГРАМИ
ЕКОНОМІЧНОГО І СОЦІАЛЬНОГО
РОЗВИТКУ ЧЕРНІГІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ
ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ НА 2024 РІК
ЗА ПІДСУМКАМИ 2024 РОКУ**

Безпека та цивільний захист населення

З метою забезпечення на території Чернігівської міської територіальної громади заходів безпеки та захисту населення, підготовки територіальної оборони у 2024 році діяли такі міські цільові програми:

1. Програма підготовки територіальної оборони та підготовки населення м. Чернігова до участі в русі національного спротиву на 2022-2025 роки.

Виконання визначених Програмою заходів сприяло набуттю мешканцями м. Чернігова навиків та здатності до виконання конституційного обов'язку щодо захисту Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України.

На реалізацію зазначеної Програми було виділено субвенції з бюджету Чернігівської міської територіальної громади у розмірі 108 787,3 тис. грн.

На виконання даної програми управлінням житлово-комунального господарства було здійснено ряд наступних заходів:

- реконструкція існуючих бойлерної та центрального теплового пункту зі встановленням блочно-модульних котелень як джерел резервного живлення по просп. Михайла Грушевського в м. Чернігові;

- будівництво фортифікаційних споруд (облаштування спостережних пунктів, захисних споруд, вогневих позицій, тощо).

2. Програма забезпечення громадської безпеки та правопорядку на території м. Чернігова на 2024-2025 роки.

У рамках виконання програми реалізовувались такі заходи:

- стабілізація криміногенної ситуації в місті шляхом створення атмосфери суспільної нетерпимості до злочинності;

- підвищення оперативності реагування на вчинені правопорушення та їх виявлення шляхом удосконалення технічних засобів контролю за ситуацією в громадських місцях;

- захист життя, здоров'я, честі та гідності осіб, їх майна від злочинних посягань;

- мінімізація впливу злочинності на неповнолітніх та молодіжне середовище;

- зменшення поширення наркозлочинності та пияцтва на території міста;

- покращення результатів роботи з охорони публічного порядку, попередження правопорушень, протидії рецидивній та побутовій злочинності.

На реалізацію даної Програми у 2024 році було виділено субвенції з бюджету Чернігівської міської територіальної громади у розмірі 42 216,2 тис. грн.

3. Програма шефської допомоги військовим частинам Збройних Сил України, Національної гвардії України, Державної спеціальної служби транспорту та Державної прикордонної служби України, які розташовані на території м. Чернігова, на 2023-2024 роки.

Виконання визначених Програмою заходів сприяло піднесенню престижу військової служби, сприянню обороноздатності та мобілізаційної готовності держави, задоволення культурних і духовних потреб військовослужбовців, налагодження ефективного цивільно-військового співробітництва.

На реалізацію в 2024 році було виділено субвенції з бюджету Чернігівської міської територіальної громади у розмірі 165 103,0 тис. грн.

В 2024 році завершена розробка проєктно-кошторисної документації з будівництва захисних споруд цивільного захисту (протирадіаційних укриттів) в Чернігівській гімназії № 2 Чернігівської міської ради, Чернігівській гімназії № 35 Чернігівської міської ради, Чернігівській гімназії № 3 Чернігівської міської ради, Чернігівській гімназії № 29 Чернігівської міської ради та з реконструкції існуючої споруди цивільного захисту (сховища) І корпусу комунального некомерційного підприємства «Чернігівська міська лікарня №2» Чернігівської міської ради.

Житлово-комунальне господарство та благоустрій. Дорожнє господарство. Охорона навколишнього природного середовища.

У 2024 році здійснювались заходи щодо ліквідації наслідків російської військової агресії та забезпечення належного функціонування об'єктів житлово-комунального господарства та критичної інфраструктури, зокрема, протягом 2024 року виконані наступні заходи:

1. Проведено обстеження технічного стану двох житлових будинків, пошкоджених внаслідок ракетного удару російської федерації:
 - по вул. Шевченка, 101 в м. Чернігів (пошкодженого 17.04.2024 року);
 - по вул. Миру, 10А в м. Чернігів (повторне технічне обстеження).
2. Проведення аварійно-відновлювальних робіт у двох житлових будинках в м. Чернігів, пошкоджених в результаті військових дій:
 - по вул. Шевченка, 101 в м. Чернігів;
 - по вул. Шевченка, 246а в м. Чернігів.
3. Виконано невідкладні аварійні роботи на об'єктах, пошкоджених внаслідок ракетного удару зі сторони країни-агресора російської федерації 17.04.2024.
4. За рахунок коштів фонду ліквідації наслідків збройної агресії проводилась реконструкція водопровідної насосної станції «Подусівка» КП «Чернігівводоканал» чернігівської міської ради, розташованої на землях Новобілоуської ОТГ Чернігівської області Чернігівського району.

За підсумками 2024 року виконані наступні роботи, спрямовані на задоволення потреб населення у наданні житлово-комунальних послуг належної якості, розвиток інфраструктури міста, забезпечення безпечного руху транспортних засобів міськими автомагістралями, підтримання та покращання екологічної ситуації на території міста, тощо:

1. Ремонт, модернізація, технічне обслуговування інфраструктурних об'єктів і мереж, у тому числі мереж зливової каналізації, на території міста:

- розширення міського кладовища «Яцево» в м. Чернігові;
- здійснення реконструкції території кладовища «Ялівщина» у м. Чернігів з улаштуванням меморіального комплексу;
- придбання 22 намогильних споруд (гранітних пам'ятників) загиблим (померлим) військовослужбовцям для подальшого встановлення на кладовищі «Яцево» у м. Чернігові.

2. Проведення поточного ремонту, в тому числі аварійно-відновлювальних робіт, об'єктів вулично-дорожньої мережі, тротуарів, штучних споруд та інших елементів дорожнього покриття на 106 вулицях міста загальною площею 124,6 тис. кв. м.

3. Реконструкція, капітальний ремонт асфальтобетонного дорожнього покриття вулично-дорожньої мережі з урахуванням необхідності облаштування велодоріжок:

- розроблення проєктної документації на капітальний ремонт проїзду між 171 ЧРЗ та буд. № 35 вул. Рятувальників;

Розроблення проєктної документації на капітальний ремонт частин вулиць Стрілецької та Курсанта Єськова.

4. Благоустрій озелених територій м. Чернігова:

- висаджено 258 кущів та 9,3 м живої зеленої огорожі;
- висаджено квітів у термочаші в кількості 327 штук;
- улаштування квітників з багаторічників та однолітників загальною площею 3 378 кв. м та 2 774 кв. м відповідно;
- улаштування газонів загальною площею 960,0 кв. м;
- знесення окремих засохлих та пошкоджених дерев у місті та на прибудинкових територіях у кількості 1 277 одиниць;
- кронування 75 дерев тощо.

5. Поточний ремонт та технічне обслуговування технічних засобів регулювання дорожнього руху:

- проведено технічне обслуговування 69 світлофорів;
- забезпечено джерелами резервного живлення 17 світлофорних об'єктів;
- встановлено 791 дорожній знак;
- відремонтовано 6 GSM модулів контролю та управління світлофорними об'єктами та 42 дорожніх контролера;
- нанесено 152,8 км повздовжньої та 11 962,7 кв. м поперечної дорожньої розмітки;
- замінено 6 світлофорів, 264 ламп та 137 кнопок в світлофорах.

6. Поточний ремонт та утримання очисних споруд та зливової каналізації:

- очищено 5,9 км колекторів зливної каналізації гідродинамічними установками;
- очищено 645 зливоприймальних колодязів від мулу, сміття та 202 оглядових колодязя тощо.

7. Поточний ремонт та технічне обслуговування мереж зовнішнього освітлення міста:

- відремонтовано 3 862 світильника;
- замінено 388 світильників та 7 744 ламп та 41,9 км повітряних ліній;
- замінено та встановлено 34 залізобетонних та 5 металевих опор.

8. Технічне обслуговування системи відеоспостереження вулиць міста Чернігова та технічний супровід роботи віртуальної мережі (422 камер відеоспостереження, 88 комутаційних шаф тощо).

9. Утримання 3-х підземних переходів.

10. Поточний ремонт та утримання 9 громадських вбиралень.

11. Утримання 12-ти місць поховань.

12. Доставка в морг померлих і загиблих безрідних громадян та з моргу до кладовища померлих і загиблих самотніх громадян, осіб без певного місця проживання, а також невідомих трупів, знайдених у межах міста (усього – доставка 2 073 померлих громадян).

13. Захоронення 40 невідомих безрідних людей.

14. Надання інших послуг з благоустрою міста Чернігова.

Виконувались роботи щодо підтримання санітарного стану річки Стрижень протяжністю 8,25 км із прибиранням водного дзеркала.

Проводився моніторинг забруднення підземних та поверхневих вод у районі ставків-накопичувачів рідких токсичних промислових відходів та полігону твердих побутових відходів (район «Масани») за результатами спостережень на 60 свердловинах.

В 2024 році проведено капітальний ремонт первинних радіальних відстійників (мулоскреб діаметром 28 м) № 4 та № 5 на каналізаційних очисних спорудах м. Чернігова, розташованих в с. Гушин Чернігівського району, за рахунок субвенцій з державного бюджету. Також, був здійснений капітальний ремонт артезіанської свердловини № 4 водопровідної насосної станції № 5 «Хімволокно» за рахунок субвенцій з державного бюджету.

Проводилось екологічно-безпечне збирання, перевезення, зберігання, оброблення, утилізація, видалення, знешкодження і захоронення відходів та небезпечних хімічних речовин (зібрано, перевезено та утилізовано 133 кг люмінесцентних ламп, термометрів, елементів живлення).

Протягом 2024 року ревакциновано 819 безпритульних тварин, стерилізовано 602 безпритульні тварини (у тому числі 251 собака та 351 котів (кішок)).

Містобудування. Житлове будівництво та забезпечення населення житлом

За оперативною інформацією у 2024 році в м. Чернігові прийняті в експлуатацію закінчені будівництвом об'єкти – багатоквартирні житлові будинки загальною площею 80,68 тис. кв. м житла.

Протягом 2024 року призначено грошову компенсацію за належні для отримання житлові приміщення 36 внутрішньо переміщеним особам, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України і брали безпосередньо участь в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення, перебуваючи безпосередньо в районах антитерористичної операції у період її проведення, у здійсненні до 01 червня 2018 року заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської федерації у Донецькій та Луганській областях, забезпеченні їх здійснення, перебуваючи безпосередньо в районах здійснення зазначених заходів у період їх здійснення, та визнанні особами з інвалідністю внаслідок війни III групи, у загальній сумі 82 608,2 тис. грн.

Станом на 01.01.2025 в м. Чернігові зафіксовано пошкодження внаслідок військових дій 3 304 приватних житлових будинків, садових і дачних будинків, складено 1596 актів комісійного обстеження. Протягом 2024 року 105 будинків зазнали пошкоджень, серед них:

- 79 будинків підлягають відновленню в рамках поточного ремонту (незначно пошкоджені);

- 19 будинків підлягають відновленню в рамках капітального ремонту, реконструкції (значно пошкоджені);

- 7 будинків не підлягають відновленню (повністю зруйновані).

Рішенням Чернігівської міської ради від 08.02.2024 № 37/VIII-32 затверджено проєкт детального плану території другого мікрорайону житлового району «Масани».

Підприємництво та надання адміністративних послуг

Станом на 01.01.2025 кількість економічно активних суб'єктів малого та середнього підприємництва за оперативними даними складала 18 570 суб'єктів господарювання (на 01.01.2024 – 18 621), з них 1 679 – юридичні особи (на 01.01.2024 – 1 723) та 16 891 – фізичні особи-підприємці (на 01.01.2024 – 16 898).

За даними Головного управління ДПС у Чернігівській області станом на 01.01.2025 у сфері малого та середнього бізнесу зайнято 60,2 тисяч осіб. З них 18,1 тисяч осіб перебуває у трудових відносинах з фізичними особами-підприємцями (30,1 %), 17,6 тисяч осіб було зайнято на середніх підприємствах (29,2 %), 16,9 тисяч – фізичні особи-підприємці (28,1 %), та 7,6 тисяч осіб працювало на малих підприємствах (12,7 %).

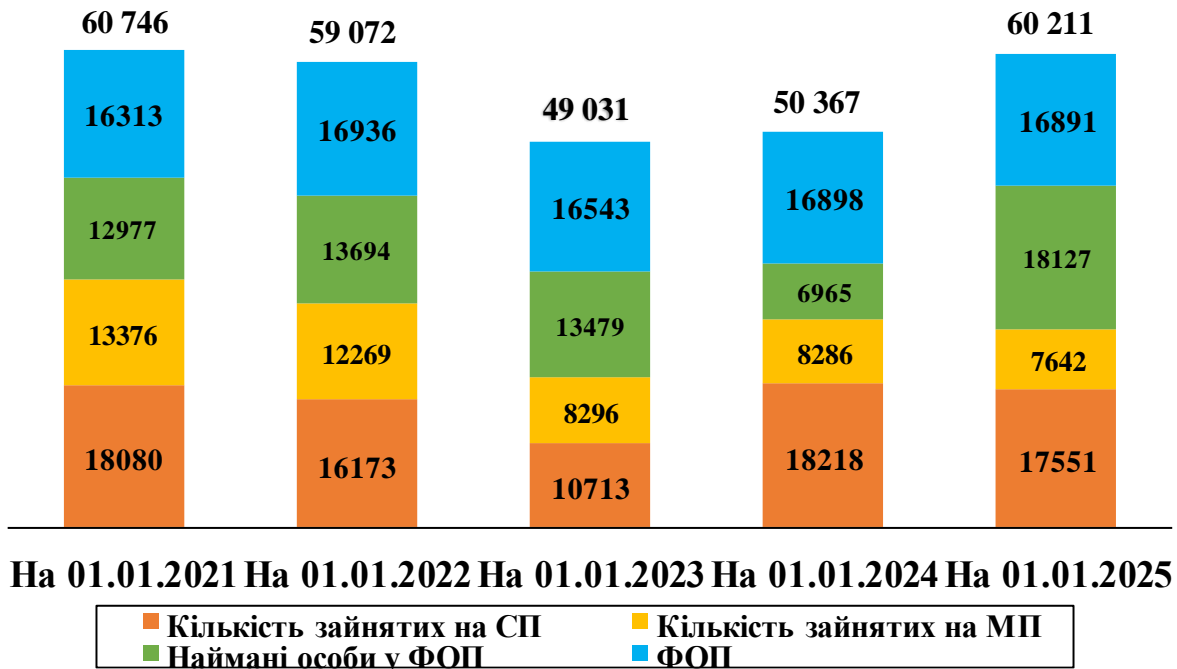

Рис. 1. Чисельність зайнятих у сфері малого та середнього бізнесу у м. Чернігів, осіб

Обсяг реалізованої продукції цими підприємствами за 2024 рік склав 27 864,29 млн грн. Найбільше промислової продукції у місті вироблено підприємствами переробної промисловості. Переважна більшість суб'єктів господарювання, зареєстрованих у м. Чернігові, провадили свою діяльність у сферах торгівлі (9311 підприємств або 50,1%) та надання послуг (7226 підприємства або 38,9%). Виробничою діяльністю було зайнято 10,9% суб'єктів господарювання (2033 підприємств).

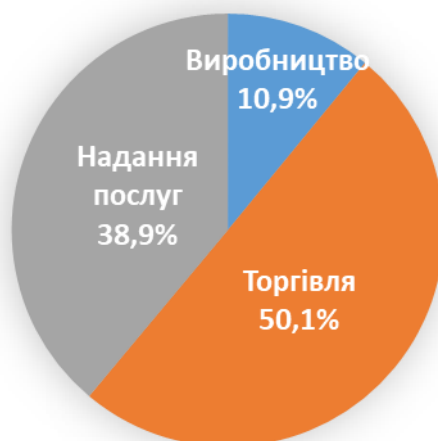

Рис. 2. Структура діяльності суб'єктів господарювання МСП

Надходження до бюджету Чернігівської міської територіальної громади за 2024 рік від діяльності суб'єктів малого та середнього підприємництва склали 1 365,1 млн грн.

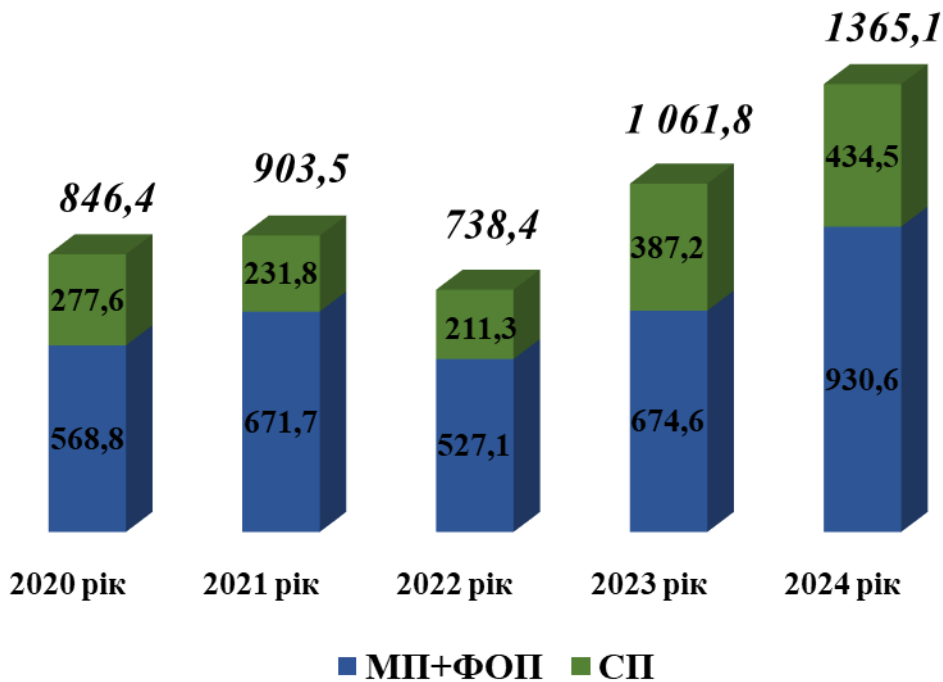

Рис. 3. Надходження до міського бюджету за результатами діяльності суб'єктів малого та середнього підприємництва, млн грн

Розпорядженням міського голови від 09.03.2023 № 42-р (зі змінами) було створено комісію з обстеження будівель та споруд, які належать суб'єктам господарювання, пошкоджених внаслідок збройної агресії Російської Федерації.

Комісія проводить комісійне обстеження пошкоджених будівель та споруд за зверненнями (заявами) суб'єктів господарювання та забезпечує внесення інформації про пошкоджені будівлі та споруди згідно зі складеними актами про комісійне обстеження пошкоджених об'єктів нерухомості до Державного реєстру майна, пошкодженого та знищеного внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України.

Так, станом на 01.01.2025 обстежено 363 об'єкти, які були пошкоджені внаслідок російської збройної агресії. За результатами обстеження складено та занесено до Реєстру пошкодженого та знищеного майна 363 акти комісійного обстеження, з них:

- 137 об'єктів мають категорію пошкоджень І.а «Наявні незначні пошкодження несучих та огорожувальних конструкцій, але без порушення вимог щодо механічного опору та стійкості за граничним станом першої та другої групи пошкоджено до 20%»;

- 66 об'єкт має категорію пошкоджень І.б «Наявні незначні пошкодження несучих та огорожувальних конструкцій, але без порушення вимог щодо механічного опору та стійкості за граничним станом першої та другої групи пошкоджено на 21-40%»;

- 131 об'єктів мають категорію пошкоджень II «Наявні пошкодження несучих та огорожувальних конструкцій (категорій відповідальності конструкцій А та Б), ступінь та характер яких свідчить про необхідність виконання робіт щодо часткового демонтажу частин об'єкта або його окремих конструкцій, підсилення об'єкта або його окремих несучих та огорожувальних конструкцій пошкоджено на 41-80%»;

- 29 об'єктів мають категорію пошкоджень III «Об'єкт непридатний для використання за цільовим призначенням, повністю втратив свою економічну цінність, наявні пошкодження несучих та огорожувальних конструкцій, ступінь та характер яких свідчить про небезпеку аварійного обвалення об'єкта (зруйновані об'єкти) пошкоджено на 81-100%».

Загальна кількість адміністративних послуг, що надаються через Центр надання адміністративних послуг м. Чернігова (далі – Центр) складає 292, із них 97 (33%) адміністративних послуг надаються Чернігівською міською радою та її виконавчими органами, в тому числі 38 адміністративних послуг надається безпосередньо управлінням адміністративних послуг міської ради, 45 (16%) – департаментами та управліннями Чернігівської обласної державної адміністрації та 150 (41%) – територіальними органами центральних органів виконавчої влади.

Протягом 2024 року до Центру надійшло 404 015 звернень, в тому числі: 137 315 заяв, 131 629 суб'єктів звернень звернулись за консультацією та 134 771 для отримання результату послуги.

З урахуванням особливостей режиму воєнного стану проводиться постійна робота щодо актуального функціонування та інформаційного наповнення Порталу адміністративних послуг м. Чернігова <https://www.admincher.gov.ua>; удосконалення серверної програми АСКОД та захисту локальної мережі від зовнішніх загроз; запровадження спрощеного механізму обміну інформацією; застосування електронного документообігу в сфері надання адміністративних послуг; впровадження сучасних електронних сервісів, що дозволяє проводити онлайн-реєстрацію в електронній черзі, отримувати консультації з питань надання адміністративних послуг в режимі онлайн, проводити онлайн-обмін інформацією з суб'єктами надання адміністративних послуг тощо.

З метою спрощення отримання державних послуг, надання інформаційної та консультаційної підтримки суб'єктам підприємництва на Порталі розміщені посилання на платформи: Гід з державних послуг <https://guide.diia.gov.ua/> та Дія.Бізнес <https://business.diia.gov.ua/>.

Консультавання суб'єктів звернень через Call-центр дозволяє громадянам більш зручно отримувати кваліфіковані консультації за окремими категоріями послуг одночасно за декількома лініями. Використання інформаційно-консультативних сервісів чат-боту в Telegram та чату на основі Facebook забезпечує взаємодію та зворотній зв'язок із заявниками шляхом надання інформації, консультування та підтримки в електронному форматі.

Станом на 01.01.2025 рейтинг Центра надання адміністративних послуг м. Чернігова на ресурсі «ДІЯ» становить 9,94 балів з 10 можливих при 10 512 відгуках, що також демонструє значне зростання кількості активних відгуків (при 9,72 з 1522 відгуків у 2023 році).

У загальноукраїнському рейтингу Центр надання адміністративних послуг м. Чернігова (у I-й категорії міст по кількості населення) займає 2 місце з 84 з показником рівня задоволеності 99,8 % та 1 місце за кількістю відгуків.

Частка відгуків щодо оцінки якості послуг Центра надання адміністративних послуг м. Чернігова в обласному показнику склала 99,4 %.

Міжнародні відносини та інвестиції

У сфері міжнародних відносин реалізовано ряд економічних, соціальних, гуманітарних та культурних проєктів спільно з містами-партнерами та міжнародними організаціями.

У 2024 році місто Чернігів встановило партнерство з двома містами-побратимами Сен-Дені (Франція) та Вайт-Плейнс (штат Нью-Йорк, США).

Було досягнуто згоди з містом Сен-Дені (Франція) щодо організації культурно-освітнього обміну для дітей віком 12-14 років, які постраждали внаслідок російської агресії. На запрошення мера Сен-Дені секретар Чернігівської міської ради в липні 2024 року відвідав Сен-Дені з нагоди відкриття Олімпійських ігор в Парижі. В рамках візиту відбулося підписання угоди про побратимство.

У травні 2024 року до дня Європи відбулося відкриття культурно-просвітницького простору у Міському палаці культури імені В'ячеслава Радченка, який був створений за фінансової підтримки міста-побратима Аахен (Німеччина).

У грудні 2024 року Аахеном було завершено реалізацію проєкту GIZ «Покращення цивільного захисту та відновлення в муніципальних партнерствах з Україною», в рамках якого м. Чернігову було передано спортивний майданчик, причіп та електроінструменти.

Місто Лаппеенранта (Фінляндія) надало технічну допомогу Чернігівській громаді у вигляді генератора, лікарських засобів, автомобіля та товарів для дітей (іграшки, одяг тощо). Також місто Чернігів отримало запрошення від Лаппеенранти взяти участь у відзначенні ювілею міста та відвідати місто-побратим з метою ознайомлення з досвідом у сфері енергетики та водного господарства. За результатами візиту представників Чернігівської громади до м. Лаппеенранта було встановлено ділові контакти з представниками фінської компанії Esonet.

У червні 2024 року на запрошення міста-побратима Меммінген (Німеччина) відбувся візит секретаря Чернігівської міської ради з нагоди 30-річчя партнерства між містами. Під час офіційних зустрічей було підписано Меморандум про підтвердження побратимських відносин між містами Меммінген та Чернігів. Крім того, м. Меммінген надало фінансову допомогу

для облаштування профільних кабінетів в академічних ліцеях міста та для підтримки систем теплопостачання м. Чернігова.

У 2024 році було взято участь в міжнародному проєкті «Академія місцевого самоврядування» в місті Жешув (Польща), який передбачає обмін досвідом та впровадження європейських підходів у галузях зеленої енергетики, водопостачання, цифровізації, культури.

Місто Градець Кралове (Чехія) надало фінансову допомогу для облаштування STEM-лабораторії в Чернігівському ліцеї №12.

За ініціативи міста Реймс (Франція) було організовано навчальний ознайомчий візит для представників КП «Чернігівводоканал» Чернігівської міської ради з метою обміну досвідом та вивчення функціонування водної інфраструктури у м. Реймс.

Крім співпраці з містами-побратимами, Чернігівська громада активно розвивала співпрацю з міжнародними організаціями-донорами.

Зокрема, в 2024 році розпочалася реалізація проєкту з Міжнародною організацією з міграції «Життєздатність+: економічна інтеграція внутрішньо переміщених осіб та постраждалих від війни». В рамках проєкту створена Рада з розвитку громади, передбачено створення бізнес хабу, підтримка соціального проєкту та підтримка двох об'єктів громадської економічної інфраструктури для відновлення.

В рамках укладеного меморандуму з GIZ реалізовується проєкт «Посилення стійкості міст у сфері життєзабезпечення міських територіальних громад в Україні». В ході проєкту було розроблено цифрову мапу пошкоджень Чернігівської громади, презентація якої відбулася влітку 2024 року.

Варто відзначити, що в 2024 році місто Чернігів стало членом мережі Eurocities – найбільша мережа європейських міст, що включає понад 200 великих міст, які представляють понад 150 мільйонів людей у 38 країнах, як у Європейському Союзі, так і за його межами.

У грудні 2024 року місто Чернігів стало флагманським муніципалітетом в чотирирічному проєкті Sun4Ukraine, який допомагає українським територіальним громадам розробити Плани кліматичної нейтральності та інтегрувати ці плани у свої стратегії відновлення.

У 2024 році продовжилась реалізація проєкту «Підтримка швидкого економічного відновлення» за сприяння Програми розвитку ООН та фінансування GIZ. В рамках даного проєкту здійснено реконструкцію водопроводу по вул. Квітневій, що постраждав внаслідок військових дій. У грудні 2024 року Чернігів отримав відзнаку «За надійне партнерство та наполегливість у впровадженні місцевої ініціативи в межах проєкту GIZ-ПРООН «Підтримка швидкого економічного відновлення українських муніципалітетів».

В листопаді 2024 року було завершено розробку інвестиційного паспорту Чернігова, з яким можна ознайомитись на сайт Чернігівської міської ради за посиланням <https://chernigiv-rada.gov.ua/investuite-u-chernihiv/id-163915/>.

Також було опубліковано профіль Чернігівської міської територіальної громади, розроблений в рамках діяльності робочої групи з громадської безпеки та відновлення ПРООН у м. Чернігові (<https://chernigiv-rada.gov.ua/profil-mista/>).

На офіційному сайті Чернігівської міської ради протягом року на регулярній основі оновлювався Business Guide – добірка грантових програм та проєктів для започаткування, відновлення, розвитку та масштабування підприємницької діяльності (<https://chernigiv-rada.gov.ua/business-guide/>).

Протягом 2024 року укладено ряд інших договорів та меморандумів з міжнародними партнерами:

- меморандум про взаєморозуміння та взаємодію між Представництвом Дитячого Фонду ООН (ЮНІСЕФ) в Україні та Чернігівською міською територіальною громадою;

- меморандум про взаєморозуміння між Німецьким товариством міжнародного співробітництва (GIZ) Гмбх та Чернігівською міською радою;

- меморандум про співробітництво щодо МАСЦО в м. Чернігові;

- меморандум про взаєморозуміння та співпрацю між Відокремленим підрозділом іноземної неурядової організації «Філія Актед» та Чернігівською міською радою;

- меморандум про співробітництво між Міжнародною організацією з міграції та Чернігівською міською радою;

- угода про наміри між Чернігівською міською радою та DAI Global LLC щодо проєкту USAID «Підвищення ефективності роботи і підзвітності органів місцевого самоврядування» («ГОВЕРЛА»);

- меморандум про взаєморозуміння між Міністерством розвитку громад, територій та інфраструктури України, Чернігівською обласною військовою адміністрацією, Чернігівською міською радою та Бельгійським агентством з питань розвитку Enabel;

- меморандум про співпрацю між Німецьким товариством міжнародного співробітництва GIZ та Чернігівською міською радою щодо реалізації проєкту міжнародної технічної допомоги «Реформування сектору централізованого теплопостачання» (ReWarm).

За 2024 рік місто Чернігів відвідали 11 урядових іноземних делегацій:

- делегація з Латвійської Республіки на чолі з головою Сейму Латвійської Республіки;

- делегація з Латвійської Республіки на чолі з Державним секретарем Міністерства економіки Латвійської Республіки;

- делегація з Королівства Бельгії на чолі з міністром з питань співробітництва у сфері розвитку;

- представники Посольства Федеративної Республіки Німеччина в Україні на чолі з тимчасово повіреним у справах;

- заступник голови Місії з питань реформ і реконструкції Посольства Латвійської Республіки в Україні;

- делегація з Латвійської Республіки на чолі з Міністром економіки Латвійської Республіки;

- Надзвичайний та Повноважний Посол Федеративної Республіки Німеччина в Україні;
- делегація з Федеративної Республіки Німеччина на чолі з депутатом Бундестагу;
- представники Посольства Швейцарської Конфедерації на чолі з старшою координаторкою проєктів Посольства Швейцарії в Україні;
- представники Генерального штабу Міністерства оборони Бельгії на чолі з Другим секретарем та аташе з питань безпеки Посольства Бельгії в Києві;
- Надзвичайний та Повноважний Посол Швейцарії в Україні та Республіці Молдова.

Окрім високопосадовців європейських країн, місто Чернігів відвідала велика кількість міжнародних неурядових, громадських, благодійних організацій. Серед них Міжнародний Комітет Червоного Хреста, Програма розвитку ООН, Міжнародна організація з міграції, Німецьке товариство міжнародного співробітництва (GIZ), представники проєкту Expertise France, Фонд «Партнерство за сильну Україну» та інші.

Енергозбереження

В умовах значної нестабільності у роботі енергосистеми та відновлення житлових будівель, закладів і установ соціальної сфери, об'єктів критичної інфраструктури, що зазнали руйнувань, продовжувалась робота щодо реалізації енергоефективних проєктів та впровадження енергоощадних заходів в бюджетній сфері міста.

З метою функціонування в умовах обмеження/відсутності електропостачання об'єкти критичної інфраструктури забезпечені альтернативними джерелами енергії (електричні генератори бензинового та дизельного типу дії). Всього встановлено 1 253 електрогенератори, з яких в закладах освіти – 130 одиниць, охорони здоров'я – 69 одиниць, культури – 11, на об'єктах теплопостачання і водозабезпечення – 69 одиниць та в житлово-комунальній сфері і адміністративних будівлях – 827 одиниць.

Разом з тим, проведено капітальні та поточні ремонти, які включають в себе заходи з енергоефективності: ЗЗСО № 9 – ремонт системи вентиляції на харчоблоці; ЗЗСО № 25 – ремонт приміщення із заміною дверних блоків на металопластикові; ЗЗСО № 7, 12, 15, 22, 27, 28, 29, 30, 32 – капітальний ремонт покрівлі; ЗЗСО № 29 – поточний ремонт системи опалення; ЗЗСО № 11 – забезпечення резервного джерела живлення найпростішого укриття; ЗЗСО № 13, 20, 33 – проведено роботи з термомодернізації; ЗЗСО № 34 – ремонт вентиляційної системи; ЗЗСО № 20, 33 – капітальний ремонт (утеплення фасаду, заміна радіаторів та освітлення); ЗЗСО № 35, 34, 33, 19, 12, 3 – забезпечення резервного джерела живлення харчоблоку; ЗЗСО № 19 – поточний ремонт будівлі; ЗЗСО № 13, 34 – триває капітальний ремонт покрівлі; ЗЗСО № 2, 6, 14, 15, 28, 29 – заміна світильників та радіаторів; проведено модернізацію шкіл системи контролю доступу; ЗДО № 35, 59, 69 – заміна всіх старих дерев'яних віконних та дверних конструкцій; ЗДО № 14 – капітальний

ремонт частини покрівлі; у мережі зовнішнього освітлення міста проведено ремонт 3862 світильників

Також було проведено роботи у рамках проєкту, яким була передбачена комплексна термомодернізація будівлі головного корпусу КНП «Чернігівська міська лікарня №2» Чернігівської міської ради. Реалізувався проєкт щодо технічного переоснащення з заміною технологічного обладнання котельні, яка забезпечує роботу КПН «Сімейна поліклініка» Чернігівської міської ради.

Проводились роботи з комплексної термомодернізації будівлі та ремонту покрівлі і стін КП «Міський Палац культури» Чернігівської міської ради.

Під час виконання ремонтних робіт з відновлення після активних бойових дій на території громади (ремонт фасадів, цоколів, покрівель, віконних і дверних конструкцій, будівель соціального та житлового секторів міста тощо) максимально враховувались діючі вимоги до енергоефективності, а також застосовувались технічні рішення, спрямовані на енергоощадність.

У 2024 році для забезпечення раціонального та ефективного споживання енергоносіїв та дотримання встановлених граничних норм з використання енергоресурсів бюджетними установами міста, продовжувалась робота щодо контролю та моніторингу за використанням енергетичних ресурсів.

За підсумками моніторингу у 2024 році спостерігалось наступне збільшення до даних 2023 року:

- електрична енергія на 5%;
- теплова енергія на 14%;
- природний газ на 10%;
- гаряча вода на 30%;
- холодна вода на 9%.

Збільшене споживання енергоносіїв пояснюється активними ремонтними роботами, відновленням будівель та збільшенням кількості людей у школах, лікарнях та інших установах. Триваліший робочий час закладів, повернення дітей до навчальних закладів, а також підвищене навантаження на медичні установи сприяли зростанню споживання енергоносіїв. Крім того, будівельні процеси, забезпечення належних умов у лікарнях стали додатковими факторами збільшення споживання.

Разом з тим, порівняно з довоєнним періодом, у 2024 році спостерігається наступне скорочення енергоспоживання:

- електрична енергія на 16%;
- теплова енергія на 18%;
- природний газ на 30%;
- гаряча вода на 39%;
- холодна вода на 18%.

Таким чином, незважаючи на складну ситуацію, місто продовжує активно працювати над підвищенням енергоефективності та забезпеченням стабільної роботи критичної інфраструктури.

Управління об'єктами комунальної власності та земельні відносини

Рішенням Чернігівської міської ради від 08.02.2024 № 37/VIII–29 затверджений Перелік об'єктів комунальної власності територіальної громади м. Чернігова, що підлягають приватизації у 2024 році, до якого включено 3 об'єкти які підлягають приватизації шляхом продажу на аукціоні в електронній формі. Рішеннями міської ради від 10.07.2024 № 41/VIII-11 та від 10.07.2024 № 41/ VIII-12 внесені зміни до переліку об'єктів комунальної власності територіальної громади м. Чернігова, що підлягають приватизації у 2024 році, і додатково ще включено 2 об'єкти для продажу на аукціоні в електронній формі.

За 2024 рік надходження до бюджету Чернігівської міської територіальної громади від приватизації склали 3 622,1 тис. грн. Додатково до міського бюджету було перераховано 12,8 тис. грн реєстраційних внесків, що вносяться за реєстрацію заяв на участь в аукціоні потенційними покупцями, та 73,6 тис. грн штрафу за об'єкт приватизації.

Фондом комунального майна міської ради станом на 01.01.2025 укладено 117 договорів оренди, з них 1 договір оренди єдиного майнового комплексу, який забезпечує тепlopостачання міста.

Сума надходжень за 2024 рік до бюджету Чернігівської міської територіальної громади від орендної плати склали 32 491,9 тис. грн, що становить 102,3 % від планового показника (31 760 тис. грн). У тому числі: за єдині майнові комплекси – 27 758,5 тис. грн (102,1 % від планового показника – 27 200 тис. грн), за нерухоме та інше окреме індивідуально визначене майно – 4 733,4 тис. грн, що становить 103,8 % від планового показника (4 560,0 тис. грн), з них 553,4 тис. грн – залишок коштів за 2023 рік, який залишився на рахунку фонду комунального майна міської ради станом на 01.01.2024.

На підставі виданих фондом комунального майна міської ради дозволів комунальними підприємствами і бюджетними установами станом на 01.01.2025 укладено 320 договорів оренди (заклади освіти – 161, заклади охорони здоров'я – 104, заклади культури – 8, комунальні підприємства – 26 та комунальні установи – 21 відповідно).

Фондом комунального майна міської ради у 2024 році оголошено 27 електронних аукціонів про передачу в оренду нерухомого майна комунальної власності територіальної громади міста Чернігова: 10 електронних аукціонів про передачу майна в оренду, 9 електронних аукціонів про передачу в оренду із зниженням стартової орендної плати на 50 %, 7 електронних аукціонів з покроковим зниженням стартової орендної плати та подальшого подання цінових пропозицій, 1 електронний аукціон на продовження діючих договорів оренди.

За результатами проведених аукціонів, які були оголошені з грудня 2023 року по грудень 2024 року, укладено 4 нових договорів оренди і 2 додаткові угоди на продовження діючих договорів оренди. Також укладено

16 додаткових угод на продовження договорів оренди без проведення аукціону та 14 додаткових угод про внесення змін до договорів оренди.

Станом на 01.01.2025 фондом комунального майна міської ради погоджено: 30 нових договорів оренди, 109 додаткових угод про внесення змін до договорів оренди.

У 2024 році управління земельних ресурсів з суб'єктами господарювання укладено 231 договір оренди земельних ділянок.

19 лютого 2024 року з ПП "Десна-Експерт-М" (оператором електронного майданчика) укладено договір про організацію та проведення земельних торгів.

Протягом 2024 року до бюджету Чернігівської міської територіальної громади надійшло 5 878,54 тис. грн за результатами проведеної роботи щодо визначення та відшкодування збитків власникам землі та землекористувачам порушниками земельного законодавства.

Діяльність підприємств комунальної форми власності

У 2024 році в місті Чернігові діяльність здійснювали 20 комерційних та 8 некомерційних комунальних підприємств міської ради. З них 12 належать до житлово-комунальної сфери, 6 до сфери охорони здоров'я, 2а – до торгівлі і послуг, 2 – до сфери культури, 1 – до засобів масової інформації, 1 – до спортивної галузі, 1 – до соціальної сфери, 1 будівельне, 1 транспортне, 1 створене для забезпечення громадського порядку та контролю за благоустроєм міста.

Загальний розмір доходів комунальних комерційних підприємств за результатами діяльності у 2024 році склав 5 011,8 млн грн (без урахування ПДВ).

Загальні витрати підприємств за 2024 рік – 5 243,0 млн грн.

Фінансовий результат діяльності комерційних підприємств комунальної власності міської ради – збиток (сальдо) розміром 231,2 млн грн, у тому числі чистий прибуток – 24,5 млн грн, збиток – 255,7 млн грн.

За результатами 2024 року збитково спрацювали 8 комерційних комунальних підприємств. Найбільші збитки отримало КП «Теплокомуненерго» Чернігівської міської ради – 126,0 млн грн. Збитки підприємства значною мірою пов'язані з неможливістю застосування при розрахунках за послуги економічно-обґрунтованих тарифів для категорії споживачів «населення», оскільки ст. 1 Закону України «Про особливості регулювання відносин на ринку природного газу та у сфері теплопостачання під час дії воєнного стану та подальшого відновлення їх функціонування» введено мораторій на підвищення цін (тарифів) на ринку природного газу та у сфері теплопостачання. Протягом дії воєнного стану в Україні та шести місяців після місяця, в якому воєнний стан буде припинено або скасовано, забороняється підвищення тарифів на теплову енергію (її виробництво, транспортування та постачання) для населення та послуги з постачання

теплової енергії для населення, а також на постачання гарячої води для населення. Відповідно до законодавства у 2024 році КП «Теплокомуненерго» встановлено тарифи на теплову енергію, її виробництво, транспортування та постачання, послуги з постачання теплової енергії та послуги з постачання гарячої води для населення у розмірах, що застосовувалися в опалювальному періоді 2021-2022 років станом на 24.02.2022.

Збитки КП «Чернігівводоканал» за 2024 рік склали 106,1 млн грн (з урахуванням курсових різниць). Підприємство є ліцензіатом Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, яка, відповідно до повноважень, встановлює тарифи на послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення. Тарифи, що застосовувались підприємством у 2024 році для населення, встановлені з 01.01.2022 року. Оскільки основна категорія отримувачів послуг підприємства – це населення, що в загальному обсязі надання послуг складає близько 80%, відсутність можливості застосування підприємством економічно-обґрунтованих тарифів призвело до збитковості діяльності КП «Чернігівводоканал» Чернігівської міської ради. Також значний вплив на негативний фінансовий результат за підсумками 2024 року має курсова різниця, що виникла у зв'язку з валютними коливаннями гривні відносно долара та наявність заборгованості підприємства з погашення кредиту МБРР.

Також, за підсумками 2024 року збитково спрацювали КП «Чернігівське тролейбусне управління» – 18,7 млн грн, КП «Шкільне» – 3,1 млн грн, КП «ТРА «Новий Чернігів» – 1,1 млн грн та інші.

Прибутковий фінансовий результат за підсумками роботи у 2024 році отримали наступні комерційні комунальні підприємства Чернігівської міської ради: КП «АТП-2528» – 12,6 млн грн (у 2024 році підприємству було встановлено тарифи на збирання, перевезення, видалення побутових відходів, а також середньозважені тарифи на послугу з управління побутовими відходами), КП «Паркування та ринок» – 1,3 млн грн, КП «Будинок книги» – 1,3 млн грн, КП «Спеціалізований комбінат комунально-побутового обслуговування» – 1,0 млн грн та інші.

Підприємствами житлово-комунального господарства Чернігівської міської ради у 2024 році було переглянуто вартість послуг з управління багатоквартирними будинками, що безпосередньо вплинуло на позитивний фінансовий результат діяльності КП «Новозаводське» – 3,3 млн грн, КП «Деснянське» – 2,5 млн грн, КП «ЖЕК-10» – 0,4 млн грн, КП «ЖЕК-13» – 0,3 млн грн.

Транспорт і зв'язок

Протягом 2024 року продовжувалась робота щодо покращення якості пасажирських перевезень міським автомобільним та електричним транспортом на маршрутах загального користування міста Чернігова.

Автомобільні пасажирські перевезення у місті забезпечують такі приватні перевізники – ПраТ «Таксервіс», ТОВ «Тревел експрес», ДП «Пассервіс» ВАТ «Чернігівавтосервіс» та ТОВ «Епітранс». Перевезення здійснюються автобусами середньої та великої пасажиромісткості, що є комфортними для пасажирів, відповідають стандарту екологічності Євро-5 або Євро-6 і більшість з яких (87 %) пристосовані для перевезення маломобільних груп населення.

Пасажирські перевезення електротранспортом забезпечуються комунальним підприємством «Чернігівське тролейбусне управління» Чернігівської міської ради. Щоденно на маршрути в середньому виходить 65 одиниць рухомого складу електротранспорту.

На тролейбусних маршрутах міста Чернігова наразі працює 62% тролейбусів, пристосованих для перевезення маломобільних верств населення.

На виконання Програми відновлення та розвитку електротранспорту м. Чернігова на 2023-2025 роки, затвердженої рішенням виконавчого комітету Чернігівської міської ради від 15.09.2022 № 383 зі змінами, у 2024 році було придбано 3 одиниці енергоефективних низькопідлогових тролейбусів з автономним запасом ходу та нову пересувну електротехнічну лабораторію ЕТЛ-10. Запроваджено тролейбусний маршрут до мікрорайону «Шерстянка», а також замінено 3,54 км кабельних ліній до тягових підстанцій.

У місті діють Програма компенсації пільгових перевезень окремих категорій громадян в міському електро- та автомобільному транспорті загального користування на 2022-2024 роки, затверджена рішенням Чернігівської міської ради від 30 вересня 2021 року № 11/VIII-3, та Програма компенсації пільгових перевезень окремих категорій громадян (мешканців міста Чернігова) на залізничному транспорті приміського сполучення на 2022-2024 роки, затверджена рішенням міської ради від 30 вересня 2021 року № 11/VIII-4. Зазначені Програми містять перелік найбільш соціально незахищених окремих категорій пасажирів, за перевезення яких у міському пасажирському і приміському залізничному транспорті здійснюються компенсаційні відшкодування перевізникам за рахунок бюджету Чернігівської міської територіальної громади.

Компенсація перевізникам за перевезення пасажирів пільгових категорій електротранспортом у 2024 році склала 112 000 тис. грн, залізницею – 600,0 тис. грн, автотранспортом – 402,0 тис. грн.

Загальний обсяг перевезень пасажирським автотранспортом міста Чернігова у 2024 році склав 19 072,0 тис. пасажирів, що становить 91,5% у порівнянні до 2023 року.

Загальні обсяги пасажирських перевезень міським електротранспортом у 2024 році збільшилися і склали відповідно 24 492,7 тис. пасажирів, що становлять 110,4% обсягів 2023 року.

Підтримка сімей, дітей та молоді, гендерна політика

На обліку в управлінні у справах дітей перебуває 35 дітей, які знаходяться у складних життєвих обставинах. Так, за 2024 рік проведено 396 перевірок умов проживання дітей, які перебувають на обліку, чи щодо яких надійшли повідомлення про порушення їх прав. За результатами перевірок було направлено 31 клопотання до поліції про притягнення батьків до адміністративної відповідальності за невиконання батьківських обов'язків по вихованню дітей. Виявлено і вилучено із сім'ї одну дитину у зв'язку із загрозою її життю та здоров'ю.

За 2024 рік управлінням у справах дітей Чернігівської міської ради підготовлено 7 позовів на позбавлення батьків батьківських прав.

Протягом 2024 року на первинний облік в управлінні у справах дітей поставлено 64 дитини з числа дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, з них 44 дитини влаштовані для виховання в сім'ї, 13 – влаштовані або перебували в державних закладах, 6 – на тимчасовому влаштуванні в родичів та 1 – в патронатній сім'ї. Всього на первинному обліку в управлінні перебуває 362 дитини з категорії дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування. З них 321 дитина виховується в сім'ях, 41 дитина перебуває у державних дитячих закладах. Сімейними формами виховання охоплено 89 % дітей-сиріт та дітей позбавлених батьківського піклування.

У місті обліковано 4 дитячих будинки сімейного типу (ДБСТ), в яких виховується 27 дітей і 2 повнолітні особи, а також 18 прийомних сімей, в яких виховується 25 прийомних дітей та 3 повнолітні особи. Два ДБСТ та чотири прийомні сім'ї з дітьми тимчасово перебувають за кордоном.

Управлінням у справах дітей щоквартально проводиться моніторинг стану забезпечення житлових, майнових прав дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, постановки їх на квартирний облік. Так, станом на 01 липня 2024 року на квартирному обліку у Чернігівській міській раді перебувають 15 дітей віком від 16 до 18 років.

За 2024 рік управлінням у справах дітей було підготовлено 241 питання на засідання виконавчого комітету щодо надання дозволів на вчинення правочинів щодо майна, право власності чи право користування на яке мають діти.

Програмою молодіжного житлового кредитування в місті Чернігові на 2023-2027 роки передбачено пільгове молодіжне кредитування з терміном погашення кредитів до 30 років. Учасниками програми можуть стати мешканці обласного центру віком до 35 років, які перебувають на квартирному обліку, тобто визнані такими, що потребують покращення житлових умов. В 2024 році на виконання зазначеної Програми з Чернігівського міського бюджету виділено 6 637,88 тис. грн 5 сім'ям.

Робота з гендерних питань реалізовується шляхом проведення семінарів, «круглих» столів тощо. У рамках виконання Закону України «Про забезпечення

рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» забезпечено співпрацю управління у справах сім'ї, молоді та спорту Чернігівської міської ради з громадською організацією «Спілки жінок м. Чернігова», Чернігівською міською громадською організацією «Центр гендерних ініціатив», Лігою ділових і професійних жінок м. Чернігова, Спілкою жінок-науковців м. Чернігова.

Протягом звітнього року надавалась підтримка у проведенні інформаційно-просвітницьких кампаній, культурологічних заходів, спрямованих на популяризацію сімейних цінностей та національних родинних традицій.

Зайнятість населення та ринок праці

Середньомісячна заробітна плата найманих працівників на середніх підприємствах міста у 2024 році за розрахунками ГУ Державної податкової служби у Чернігівській області склала 19 335 грн, що на 39,9 % більше, ніж у 2023 році (13821 грн).

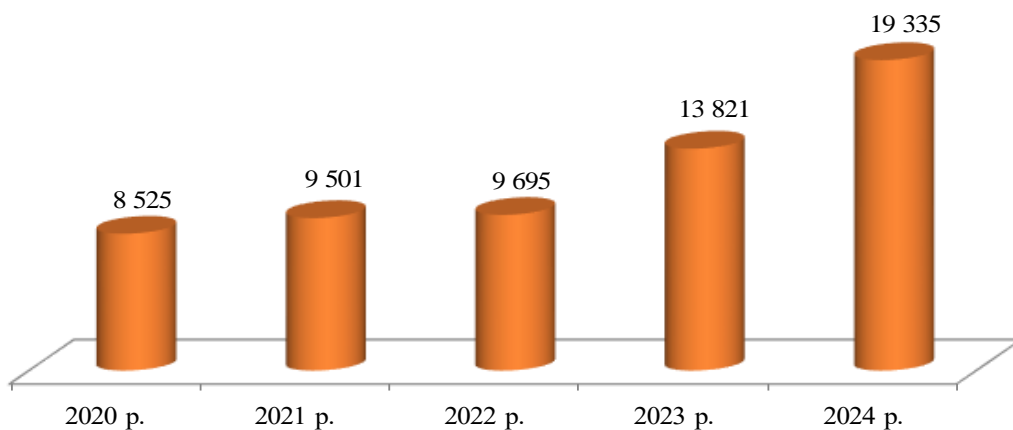

Рис. 5. Середньомісячна заробітна плата найманих працівників середніх підприємств, (грн)

На малих підприємствах міста середньомісячна заробітна плата найманих працівників у 2024 році за розрахунками ГУ Державної податкової служби у Чернігівській області склала 14 970 грн, що на 68,1 % більше, ніж у 2023 році (13821 грн).

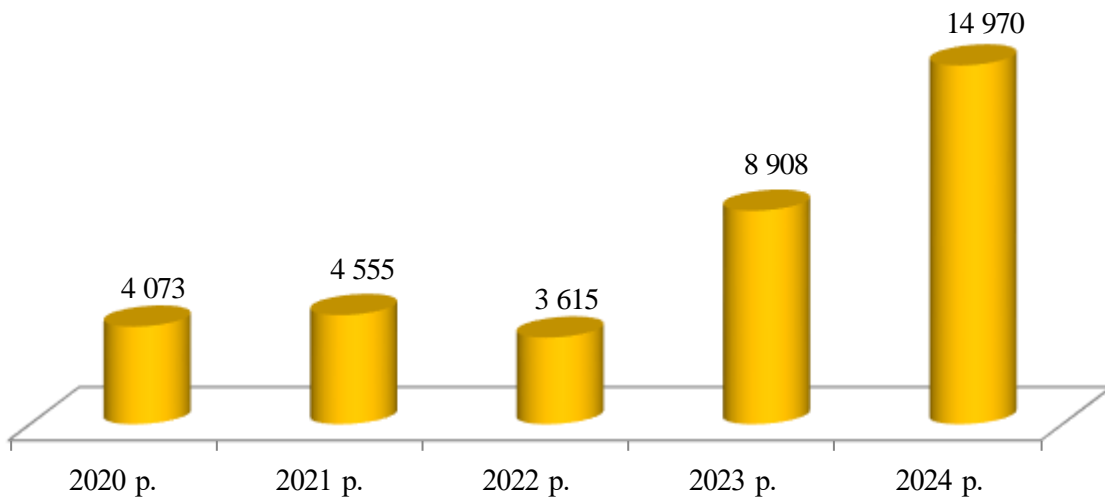

Рис. 6. Середньомісячна заробітна плата найманих працівників малих підприємств, (грн)

Для порівняння середня заробітна плата працівників комерційних комунальних підприємств Чернігівської міської ради у 2023 році становила 15 447 грн, в 2024 році – 18 895 грн.

У Чернігівській філії Чернігівського обласного центру зайнятості протягом 2024 року отримували послуги 5 577 безробітних, з них отримували допомогу по безробіттю 3 521 особи.

Також у відповідному періоді 5 464 безробітних осіб були охоплені профорієнтаційними послугами, з них 346 осіб проходили професійне навчання, 62 особи отримали ваучери на навчання.

У 2024 році до Чернігівської філії Чернігівського обласного центру зайнятості надали інформацію про вакансії 1 015 роботодавців. Загалом у звітному періоді було зареєстровано 2 758 вакансій. Навантаження на одну вакансію склало 2 особи.

За підсумками 2024 року Чернігівською філією Чернігівського обласного центру зайнятості працевлаштовано на постійне місце роботи 1 605 безробітних та ще 4 757 осіб скеровано до участі у суспільно-корисних роботах.

Працевлаштовано протягом 2024 року 2 700 осіб, з них 330 безробітних окремих категорій за рахунок реалізації компенсаційних програм для роботодавців. Зокрема, робочими місцями забезпечено 65 внутрішньо переміщених осіб з компенсацією роботодавцям витрат на оплату праці та 17 осіб з інвалідністю (роботодавцям надано компенсацію витрат на облаштування їх робочого місця). У громадських та інших роботах тимчасового характеру взяли участь 22 особи. Ваучер на навчання у 2024 році отримали 122 особи, пройшли професійне навчання 346 осіб.

За даними моніторингу, проведеного на підставі даних Головного управління Пенсійного фонду України в Чернігівській області, в м. Чернігові протягом 2024 року на створені нові робочі місця працевлаштовано 4 646 осіб, з них у юридичних осіб – 1 092 осіб (23,5 % від загальної кількості) та у фізичних осіб – 3 554 (76,5 %). При цьому в зв'язку зі змінами в організації виробництва та праці звільнено 2 528 осіб. Реальний приріст становить 2 118 робочих місць.

За видами економічної діяльності у 2024 року найбільше працевлаштовано на новостворені робочі місця:

- оптова та роздрібна торгівля, ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів – 1 508 осіб;
- надання інших видів послуг – 743 осіб;
- інформація та телекомунікації – 460 осіб;
- професійна, наукова та технічна діяльність – 333 особи;
- промисловість – 375 осіб;
- тимчасове розміщування й організація харчування – 317 осіб.

При цьому в цих видах діяльності ліквідовано робочі місця та звільнено:

- оптова та роздрібна торгівля, ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів – 930 осіб;
- надання інших видів послуг – 196 особи;
- інформація та телекомунікації – 384 особа;
- професійна, наукова та технічна діяльність – 194 осіб;
- промисловість – 190 особи;
- тимчасове розміщування й організація харчування – 126 осіб.

Соціальний захист та соціальне забезпечення населення, у тому числі внутрішньо переміщених осіб. Компенсація за пошкоджене майно

Значне місце в системі соціальної підтримки населення займають державні соціальні допомоги.

За 2024 рік призначено різних видів державної соціальної допомоги на суму 433 419,6 тис. грн, кількість отримувачів – 21 181 особа.

Державну допомогу отримали сім'ї з дітьми:

- допомогу по вагітності та пологам – 437 осіб на суму 1 588,6 тис. грн;
- одноразову допомогу при народженні дитини та усиновленні – 5 805 осіб на суму 60 975,1 тис. грн;
- допомогу на дітей, які перебувають під опікою – 250 осіб на суму 21 161,4 тис. грн;
- допомогу на дітей одиноким матерям – 377 осіб на суму 4 448,7 тис. грн.

Тимчасову державну допомогу дітям, батьки яких ухиляються від сплати аліментів, протягом 2024 року отримали 119 осіб на суму 3 239,1 тис. грн, компенсацію за надання послуги «муніципальна няня» – 8 осіб на суму 257,8 тис. грн, допомогу на дітей в багатодітних сім'ях – 779 осіб на суму

20 351,2 тис. грн. Також, в 2024 році, призначено та виплачено державної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям 1 156 особам на суму 59 166,6 тис. грн.

Нараховано та виплачено державної допомоги особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю на суму 155 959,7 тис. грн – 3 757 особам, допомогу на дітей, яким не встановлена інвалідність – 4 особам на суму 149,2 тис. грн, державної соціальної допомоги особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю на суму 41 311,3 тис. грн – 1 4755 особам, грошову допомогу непрацюючій особі, яка досягла пенсійного віку, але не набула права на пенсійну виплату на суму 512,1 тис. грн – 27 особам. Нарахована та виплачена допомога на догляд 371 одинокій особі, яка досягла 80-річного віку, на суму 3 904,2 тис. грн.

Грошову допомогу особам, що проживають разом з особою з інвалідністю I чи II групи внаслідок психічного розладу, отримали 560 осіб на суму 17 279,8 тис. грн.

Виплата компенсації фізичним особам, які надають соціальні послуги на непрофесійній основі, проводиться за рахунок бюджету Чернігівської міської територіальної громади. За 2024 рік призначено компенсацій на суму 11 046,0 тис. грн (кількість отримувачів – 474).

Виплачено соціальної допомоги на дітей та грошового забезпечення батькам-вихователям у 21 прийомній сім'ї та 5 дитячих будинках сімейного типу на суму 6 910,8 тис. грн.

Соціальну допомогу на утримання дитини в сім'ї патронатного вихователя та грошового забезпечення патронатному вихователю отримали 4 вихователя у сумі 1 428,3 тис. грн.

Проводяться роботи з забезпечення реалізації пілотного проєкту з монетизації одноразової натуральної допомоги «пакунок малюка». Протягом 2024 року прийнято 1 151 заява на виплату грошової компенсації вартості одноразової натуральної допомоги «пакунок малюка» на суму 8 803,3 тис. грн.

Виплачена одноразова допомога для проходження зимового періоду 2024/2025 року «Тепла зима» 853 малозабезпеченим сім'ям на суму 9 587,5 тис. грн; дітям та особам з інвалідністю I групи з числа внутрішньо переміщених осіб на суму 6207,5 тис. грн – 749 особам.

За 2024 рік нарахована та виплачена одноразова матеріальна допомога 3 особам, які постраждали від торгівлі людьми на суму 27,3 тис. грн.

Особам з інвалідністю, постраждалим від вибухонебезпечних предметів нараховано та виплачено:

- щорічної допомоги на оздоровлення – 48 особам на суму 41,5 тис. грн;
- разової компенсації – 21 особі на суму 165,2 тис. грн.

Указом Президента України від 29.01.2024 № 33/2024 присвоєно почесне звання «Мати-героїня» 3 особам та виплачено одноразову винагороду на суму 90,8 тис. грн.

Станом на 01.01.2025 на обліку в Єдиній інформаційній базі даних про внутрішньо переміщених осіб у м. Чернігові перебувало 11 613 внутрішньо переміщених осіб.

Протягом 2024 року нараховано допомоги на проживання внутрішньо переміщеним особам на суму 212 622,4 тис. грн.

На обслуговуванні у Чернігівському міському територіальному центрі соціального обслуговування (надання соціальних послуг) перебуває 49 внутрішньо переміщених осіб, у тому числі 15 осіб обслуговуються соціальними робітниками вдома.

Також у Чернігівській міській територіальній громаді реалізуються Програми підтримки мешканців міста, які постраждали внаслідок російської військової агресії.

За наданням одноразової матеріальної допомоги мешканцям міста Чернігова – власникам приватних житлових будинків, знищених та пошкоджених внаслідок російської військової агресії, в 2024 році звернулось 47 осіб, виплачено матеріальної допомоги на суму 554,5 тис. грн.

За наданням часткової компенсації мешканцям міста Чернігова витрат, понесених на відновлення знищених та пошкоджених вікон у багатоквартирних житлових будинках внаслідок російської військової агресії, протягом 2024 року звернулось 16 осіб, виплачено компенсації на суму 143,6 тис. грн.

На виконання Закону України «Про компенсацію за пошкодження та знищення окремих категорій об'єктів нерухомого майна внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України, та Державний реєстр майна, пошкодженого та знищеного внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України» рішенням виконавчого комітету Чернігівської міської ради було створено комісію з розгляду питань щодо надання компенсації за пошкоджені об'єкти нерухомого майна внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України (далі – Комісія).

Станом на 01.01.2025 до Комісії подано 2 472 заяви про пошкоджене майно та 693 заяви про знищене майно громадян міста Чернігова. За поданими заявами наразі складено 2 283 акти комісійного обстеження та заповнено 1 998 чек-листів.

Загальна сума нарахованої компенсації за пошкоджені та знищені об'єкти нерухомості станом на 01.01.2025 складає 763,9 млн грн. Комісією винесено 3 489 рішень, з яких 1 983 рішення про надання компенсації на відновлення пошкодженого об'єкта, 922 рішення про відмову, 302 рішення про призупинення розгляду та 282 рішення про поновлення розгляду рішення.

Охорона здоров'я та демографічна ситуація

Мережа закладів охорони здоров'я (далі – ЗОЗ) міської ради складається з трьох міських лікарень та пологового будинку, двох поліклінік (КНП «Сімейна поліклініка» та КНП «Міська стоматологічна поліклініка»), що відповідає потребам населення і існуючим нормативам.

Для поліпшення надання медичних послуг, матеріально-технічного стану та фінансового забезпечення закладів охорони здоров'я Чернігівської міської ради у місті діє «Програма розвитку, підтримки комунальних закладів охорони здоров'я та надання медичних послуг понад обсяг, передбачений програмою державних гарантій медичного обслуговування населення міста Чернігова на 2022–2025 роки», на виконання заходів якої впродовж 2024 року за рахунок коштів міського бюджету профінансовано для забезпечення:

- лікарськими препаратами для амбулаторного лікування пільгових категорій населення на суму 11 740,0 тис. грн, у тому числі: 1 866,8 тис. грн – ветеранів війни (у т.ч. АТО – 1 029,4 тис. грн), 1 132,8 тис. грн – осіб, які страждають на рідкісні (орфанні) захворювання (2023 рік – відповідно 10 596,0 тис. грн, у тому числі 1 679,2 тис. грн – для ветеранів війни та 1 590,0 тис. грн – для осіб з орфанними захворюваннями);

- технічними засобами реабілітації на суму 5 891,9 тис. грн 557 осіб з інвалідністю та 86 дітей з інвалідністю (2023 рік – 5 679,3 тис. грн);

- хворих на цукровий діабет таблетованими цукрознижуючими препаратами на суму 2 453,1 тис. грн (2023 рік – 2 035,1 тис. грн);

- зубопротезуванням 174 особи пільгових категорії населення на суму 1 020,0 тис. грн (план на 2024 рік – 1 020,0 тис. грн), з них 33 ветеранів війни на суму 189,1 тис. грн.

Упродовж 2024 року для забезпечення лікувально-діагностичного процесу на сучасному рівні придбано медичне обладнання на суму 257,7 млн грн, а саме:

- за рахунок коштів спецфонду – бюджету розвитку на суму 160,2 млн грн для КНП «Пологовий будинок» придбано систему УЗД, КНП «Чернігівська міська лікарня № 2» – магнітно-резонансну томографічну систему, агіографічну систему, систему ендоскопічної візуалізації з апаратами та інструментами для лапароскопічної хірургії та ендоеурології, 3 відеогастроскопи, 2 системи УЗД, 36 функціональних лікарняних ліжка, 10 моніторів пацієнта, лабораторне обладнання, КНП «Чернігівська міська лікарня № 3» – систему рентгенівську та флюороскопічну, 2 системи віртуальної реабілітації та сходи-бруси, велоергометр, систему функціональної електростимуляції; КНП «Чернігівська міська лікарня № 4» – систему рентгенівську діагностичну, пристрій та балануючу платформу для реабілітації, КНП «Міська стоматологічна поліклініка» – портативний дефібрилятор, дизельний генератор;

- за централізовані поставки на суму 20,1 млн грн для: КНП «Чернігівська міська лікарня № 2» – комп'ютерний томограф, систему

аспіраційну та тромбоеMBOLічну при ішемічному інсульті, 3 наркозно-дихальні апарати, столи електромеханічний операційний та реабілітаційний, КНП «Чернігівська міська лікарня № 3» – 2 наркозно-дихальні апарати;

- за кошти НСЗУ на суму 7,9 млн грн: універсальну ультразвукову цифрову систему, телемедичний діагностичний портативний комплекс, систему очищення води, 2 системи моніторингу «DiaCard» з реєстраторами та 5 моніторів пацієнта, електрохірургічний апарат з інструментарієм, систему біопсичну з ендоскопічним інструментарієм, цистоскоп та уретроскоп, 3 дефібрилятори, лабораторне обладнання, 2 пристрої безперебійного живлення;

- за кошти благодійників на суму 69,5 млн грн заклади охорони здоров'я отримали будівлю модульного блоку та лабораторне обладнання, автоматичне джерело живлення від сонячних панелей, 2 генератора, 3 резервні системи живлення від акумулятора та сонячна батарея, станція робоча для комп'ютерного томографа, автоматичний рефрактокератометр, кольпоскоп з відео системою, 13 концентраторів кисню, лорустановку, ехозіноскоп УЗД пазух носа, аудіометр з аксесуарами, реоенцефалограф, УЗД системи (стаціонарний і 3 портативні), 5 моніторів артеріального тиску, пристрій для електроенцефалографії, нейроміограф, 2 електрокардіографи, доріжка бігова кардіологічна, 5 реєстраторів холтерівських, відеогістероскоп з ендоскопічним відеоблоком, 40 медичних ліжок з приліжковими столиками і тумбами, 5 апаратів ШВЛ, реанімаційне обладнання, 3 інкубатори для немовлят, 2 пристрої та гіпертемічну систему для лікування тяжких станів у новонароджених, апарат для фізіотерапії, світлові комплекти для кімнати психологічного розвантаження відділення ментального здоров'я, портативний стоматологічний рентгенапарат з візіографом, стоматологічна установка, 2 портативні бормащини, обладнання для виготовлення керамічних зубних протезів, монітор пацієнта, 10 кондиціонерів, 2 медичних процедурних крісла, 3 колісних крісла підвищеної надійності та функціональності, лабораторне обладнання, офісні меблі.

Управлінням капітального будівництва Чернігівської міської ради у 2024 році завершено:

- капітальний ремонт приміщення газової котельні з заміною технологічного обладнання КНП «Сімейна поліклініка» Чернігівської міської ради;

- технічне переоснащення (реконструкція) газової котельні КНП «Сімейна поліклініка» Чернігівської міської ради.

Проводились роботи з:

- капітального ремонту системи протипожежного захисту в адміністративному, поліклінічному та лікувальному корпусах КНП «Чернігівська міська лікарня № 2» Чернігівської міської ради;

- капітального ремонту загально реабілітаційного відділення КНП «Чернігівська міська лікарня № 3» Чернігівської міської ради;

- капітального ремонту відділення реабілітації та лікування пацієнтів з хворобами кістково-м'язової системи та сполучної тканини КНП «Чернігівська міська лікарня №4» Чернігівської міської ради.

Демографічна ситуація

За інформацією, яка міститься в реєстрі територіальної громади міста Чернігова, станом на 01.01.2025 кількість осіб, місце проживання яких зареєстровано у місті Чернігові, становила 274,3 тис. осіб.

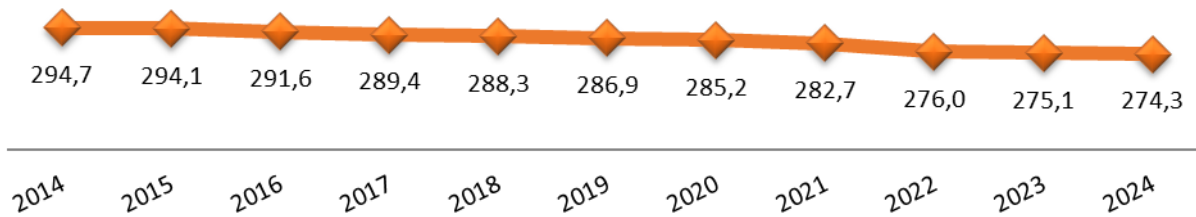

Рис. 6. Чисельність наявного населення, тис. осіб

За 2024 рік в м. Чернігові народилось 1 203 дитини, що на 1,8 % менше ніж за попередній рік; померло 3 647 осіб, що на 1,2 % менше ніж у 2023 році. Природне скорочення населення склало 2 444 осіб.

Динаміка основних показників відтворення населення у м. Чернігові

Роки	Народжених, осіб	Померлих, осіб	Природний приріст (скорочення), осіб
2015	2 517	3 467	-950
2016	2 474	3 545	-1 071
2017	2 251	3 501	-1 250
2018	2 147	3 615	-1 468
2019	1 900	3 674	-1 774
2020	1 846	4 066	-2 220
2021	2 162	4 647	-2 485
2022	1 080	4 336	-3 256
2023	1 225	3 692	-2 467
2024	1 203	3 647	-2 444

Освіта

У мережі закладів освіти функціонує 31 заклад загальної середньої освіти комунальної форми власності, які відвідують 26 016 учнів (на 1 106 або

4,1% менше, ніж у 2023/2024 навчальному році). В 2024 році було сформовано 86 перших класів, у яких розпочали навчання 2 063 першокласники.

З 01 вересня 2024 року 30 закладів освіти розпочали роботу в очному режимі, 1 заклад працює дистанційно через відсутність найпростішого укриття.

В умовах реалізації Програми трансформації мережі закладів загальної середньої освіти у місті Чернігові на 2021-2024 роки у 2024 році набір до десятих профільних класів здійснювали 4 заклади загальної середньої освіти (ЗЗСО № 1, 12, 15, 22), сформовано 43 десяті класи, до яких зараховано 1 305 учнів.

Рішенням сесії Чернігівської міської ради від 10.07.2024 № 41-VIII 23 ЗЗСО отримали статус гімназії та 4 – статус ліцею.

На базі закладів загальної середньої освіти з 3 по 21 червня 2024 року працювали табори з денним перебуванням дітей. Усього в таборах відпочило 4 260 дітей, з них 3 212 дітей пільгових категорій. Відповідно до рішення виконавчого комітету Чернігівської міської ради «Про організацію харчування дітей у закладах освіти Чернігова», вартість харчування (сніданок, обід, підвечірок) становила 90 грн на день. Діти, які потребували особливої соціальної уваги та підтримки і перебували у таборі, харчувалися безкоштовно. Відпочинком було охоплено 4 260 дітей, з них 3 212 дітей пільгових категорій. Для організації харчування було виділено з бюджету Чернігівської міської територіальної громади 3 561,5 тис. грн.

У 2024 році у місті функціонували 52 заклади дошкільної освіти, в яких здобували дошкільну освіту 7 230 дітей, для дітей раннього віку було відкрито 68 груп.

З метою усунення пошкоджень та руйнувань, що сталися внаслідок російської збройної агресії, проведено капітальні та поточні ремонти навчальних закладів за рахунок коштів бюджету Чернігівської міської територіальної громади:

- поточний ремонт приміщень із заміною дверних блоків на металопластикові ЗЗСО № 25;
- поточний ремонт з облаштування локальної мережі з доступу до інтернету ЗЗСО № 27;
- поточний ремонт системи відеоспостереження ЗЗСО № 34;
- ремонт системи вентиляції на харчоблоці ЗЗСО № 9;
- поточний ремонт будівлі ЗЗСО № 19;
- ремонт покрівлі ЗЗСО № 7, 15, 22, 27, 28,29, 30;
- поточний ремонт системи опалення ЗЗСО № 29;
- поточний ремонт вентиляційної системи ЗЗСО № 34.

Завершено роботи:

- капітальний ремонт частини покрівлі ЗДО № 14 (289,6 тис. грн);
- капітальний ремонт підвальних приміщень будівлі з облаштуванням санвузла для споруд цивільного захисту ЗДО № 50 (3 101,8 тис. грн);
- капітальний ремонт покрівлі ЗЗСО № 12 (20 002,99 тис. грн);

- капітальний ремонт вхідної групи з улаштуванням пандусу (вхід № 2) ЗЗСО № 31 (1 099,1 тис. грн);
- облаштування систем безпеки, в рамках заходів «Безпечна школа», в ЗЗСО № 1.

У рамках Програми поліпшення гігієнічних умов у закладах освіти м. Чернігова на 2024-2026 роки розпочато:

- капітальний ремонт туалетів, внутрішніх та зовнішніх мереж водопостачання та водовідведення в ДЗО № 32 «Веселка» (1 182,95 тис. грн);
- капітальний ремонт туалетів, внутрішніх та зовнішніх мереж водопостачання та водовідведення в ЗЗСО № 31 (714,1 тис. грн);
- капітальний ремонт санвузлів ЗЗСО № 22 (1 178 ,0 тис. грн);
- улаштування водовідведення від будівлі ЗЗСО № 12 з метою запобігання затікання зливових вод до підвального приміщення;
- капітальний ремонт туалетів, внутрішніх та зовнішніх мереж водопостачання та водовідведення в ЗЗСО № 32.

На відновлення пошкоджених закладів освіти та створення в них безпечних умов для навчання та розвитку активно залучаються кошти міжнародно-технічної допомоги. Зокрема у 2024 році за рахунок міжнародних коштів:

- облаштовано укриття та створено освітній хаб на базі укриття ЗЗСО № 13, 19, 22, 32, 34.
- проводився капітальний ремонт будівлі у ЗЗСО № 13 та ЗЗСО № 34;
- проведено капітальний ремонт будівель та приміщень ЗЗСО № 20, № 33 (утеплення фасаду, заміна радіаторів та освітлення, ремонт санвузлів, виконання заходів безбар'єрності та ін.);
- виконано ремонт санвузлів у ЗЗСО № 2, 6, 4, 15, облаштовано кімнату гігієни для дівчат у ЗЗСО № 28;
- замінено світильники та радіатори у ЗЗСО № 2, 6, 14, 15, 28, 29;
- відремонтовано укриття у ЗЗСО № 5, 11, 14, 30, 31 та у ЗДО №53, 54, 65, 68;
- замінено старі дерев'яні віконні та дверні конструкції у ЗДО № 35, 59, 69 та ЗЗСО № 30,
- ремонтувались групові приміщення у ЗДО № 64, 70, 72, 73, 75;
- встановлювались радіатори та зовнішні відкоси у ЗЗСО № 16;
- виконувався ремонт спортивної зали, кабінету інформатики та їдальні у ЗЗСО № 24.

Для відновлення роботи закладів освіти та освітнього процесу, управлінням капітального будівництва Чернігівської міської ради за рахунок коштів бюджету Чернігівської міської територіальної громади виконано:

- капітальний ремонт покрівлі в ЗЗСО № 12 (5 134,65 тис. грн);
- капітальний ремонт туалетів, внутрішніх та зовнішніх мереж водопостачання та водовідведення в ЗЗСО № 32 (1 135,16 тис. грн);

- капітальний ремонт туалетів, внутрішніх та зовнішніх мереж водопостачання та водовідведення в ЗЗСО № 31 (1 135,16 тис. грн);
- улаштування водовідведення від будівлі в ЗЗСО № 12 (1 139,33 тис. грн);
- капітальний ремонт санвузлів в ЗЗСО № 22 (1 166,11 тис. грн);
- капітальний ремонт вхідної групи з улаштуванням пандусу в ЗЗСО № 31 (1 099,06 тис. грн);
- забезпечення резервного джерела живлення харчоблоку в ЗЗСО № 35 (595,72 тис. грн);
- забезпечення резервного джерела живлення харчоблоку в ЗЗСО № 34 (487,15 тис. грн);
- забезпечення резервного джерела живлення харчоблоку в ЗЗСО № 33 (598,42 тис. грн);
- забезпечення резервного джерела живлення харчоблоку в ЗЗСО № 19 (550,67 тис. грн);
- забезпечення резервного джерела живлення харчоблоку в ЗЗСО № 12 (497,70 тис. грн);
- забезпечення резервного джерела живлення харчоблоку в ЗЗСО № 3 (490,94 тис. грн);
- забезпечення резервного джерела живлення найпростішого укриття в ЗЗСО № 11 (459,62 тис. грн);
- капітальний ремонт туалетів, внутрішніх та зовнішніх мереж водопостачання та водовідведення в ЗДО № 32 (1 182,95 тис. грн).

Продовжувались роботи:

- з облаштування системи безпеки в рамках заходів «Безпечна школа» в ЗЗСО № 1 (4 457,07 тис. грн);
 - з капітального ремонту покрівлі в ЗЗСО № 32 (508,12 тис. грн).
- Розпочаті роботи з улаштування водовідведення від будівлі ЗЗСО № 19 (40,47 тис. грн).

У рамках реалізації Програми розвитку сімейних форм виховання дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, попередження дитячої бездоглядності та безпритульності, соціальної підтримки сімей із дітьми у м. Чернігові на 2024-2028 роки:

- відповідно до рішення виконавчого комітету Чернігівської міської ради від 11.06.2024 № 352 «Про надання матеріальної допомоги випускникам закладів загальної середньої освіти з числа дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, дітей, які мають статус члена сім'ї загиблого (померлого) Захисника чи Захисниці України», 14 випускникам закладів загальної середньої освіти м. Чернігова виплачено матеріальну допомогу на загальну суму 28,0 тис. грн;
- відповідно до рішення виконавчого комітету Чернігівської міської ради від 09.04.2024 № 208 «Про надання допомоги за успіхи у навчанні (за результатами I семестру 2023-2024 навчального року) учням з числа дітей-

сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, дітей, які мають статус члена сім'ї загиблого (померлого) Захисника чи Захисниці України», допомогу за успіхи в навчанні отримали 104 учні на загальну суму 237,3 тис. грн;

- відповідно до рішення виконавчого комітету Чернігівської міської ради від 22.07.2024 № 470 «Про надання допомоги за успіхи у навчанні (за результатами II семестру 2023-2024 навчального року) учням з числа дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, дітей, які мають статус члена сім'ї загиблого (померлого) Захисника чи Захисниці України» допомогу за успіхи в навчанні отримали 117 учнів на загальну суму 263,2 тис. грн;

- відповідно до рішення виконавчого комітету Чернігівської міської ради від 17.09.2024 № 599 «Про надання матеріальної допомоги дітям-сиротам, дітям, позбавленим батьківського піклування, дітям, які мають статус члена сім'ї загиблого (померлого) Захисника чи Захисниці України, які йдуть до першого класу» 14 першокласників отримали матеріальну допомогу на загальну суму 35,0 тис. грн.

Щорічно збільшується кількість закладів, які відкривають класи та групи з інклюзивним навчанням. У 2024/2025 році в 23 закладах загальної середньої освіти функціонують 188 класів з інклюзивною формою навчання в яких здобувають освіту 344 дітей з особливими освітніми потребами.

Збережено та розширено мережу груп спеціального та інклюзивного навчання в закладах дошкільної освіти міста. У 2024/2025 навчальному році у 29 закладах дошкільної освіти організовано роботу 56 спеціальних груп, у яких виховується 666 дітей з особливими освітніми потребами. Інклюзивну освіту забезпечують 40 закладів дошкільної освіти, у яких функціонує 154 групи, виховується 272 дитини з особливими освітніми потребами. В усіх закладах дошкільної освіти, в яких відкрито інклюзивні групи, введено посаду асистента вихователя з інклюзивного навчання.

У місті функціонує комунальна установа «Інклюзивно-ресурсний центр № 1» Чернігівської міської ради, фахівці якої здійснюють психолого-педагогічне вивчення та надають консультаційну допомогу з питань якісного виховання та навчання дітей з особливостями розвитку. Діти з особливими освітніми потребами мають змогу отримувати освітні послуги на базі спеціальної школи № 1 та навчально-реабілітаційного центру № 2 Чернігівської міської ради.

Система профтехосвіти міста представлена 5 закладами, які забезпечують підготовку фахівців з робітничих професій та готують майбутніх фахівців для промислового сектору, будівництва, торгівлі, громадського харчування, сфери послуг, транспорту, житлово-комунального господарства.

У комунальному позашкільному закладі освіти «Чернігівський центр дитячо-юнацького туризму, краєзнавства та військово-патріотичного виховання» працює 23 гуртки, де займаються 398 здобувачі освіти.

Культурний простір та збереження культурної спадщини. Туризм

Незважаючи на продовження дії воєнного стану в країні, мистецькі школи міста продовжують реалізацію освітнього процесу на постійній основі та в очній формі навчання.

Комунальні заклади сфери культури Чернігівської міської ради облаштовані найпростішими укриттями для перебування учнів і педагогічного складу під час повітряних тривог або мають оформлені належним чином узгодження із балансоутримувачами найближчих укриттів щодо безперешкодного доступу у разі потреби. Також, для забезпечення діяльності під час надзвичайних ситуацій, заклади культури забезпечені джерелами альтернативного електропостачання, які було отримано від міжнародних благодійних організацій.

Протягом 2024 року до навчальних програм мистецьких закладів освіти Чернігівської міської ради включено додаткові предмети, зокрема дизайн та режисура звукозапису для усіх бажаючих з числа учнівського класу.

Крім того, у комунальному закладі позашкільної мистецької освіти «Чернігівська міська школа мистецтв імені Любомира Боднарука» Чернігівської міської ради створено клас інклюзивної освіти, в якому займається 13 дітей з інвалідністю. Вони опановують такі предмети як вокал, образотворче мистецтво, ударні інструменти та гру на фортепіано.

В 2024 року продовжується робота з відновлення закладів культури, які були пошкоджені внаслідок російської збройної агресії. Зокрема, за сприяння БО «Благодійний фонд «Рокада», проводяться ремонтні роботи окремих приміщень будівлі Комунального клубного закладу «Центр культури та мистецтв» Чернігівської міської ради. Управлінням капітального будівництва Чернігівської міської ради завершено поточний ремонт приміщень книжкових фондосховищ Центральної міської бібліотеки імені М.М. Коцюбинського Чернігівської міської комунальної централізованої бібліотечної системи.

В місті продовжують свою роботу бібліотеки Чернігівської міської комунальної централізованої бібліотечної системи, які в умовах сьогодення працюють у форматі культурно-просвітницьких хабів, спрямованих на сімейне дозвілля. Так, протягом 2024 року бібліотеки відвідали 182 814 осіб, стали читачами бібліотек – 29 188 осіб, прочитано – 570 тисяч примірників літератури.

Незважаючи на складну ситуацію в країні, кожна бібліотека створювала для користувачів різнопланові події. Найпопулярніші з них: презентації книг, творчі зустрічі, майстер-класи, інтелектуальні батли, брейн-ринги, літературні та мистецькі вечори, народознавчі та краєзнавчі години.

Проводилась постійна робота з оновлення книжкового фонду. Так, за 2024 рік фонди централізованої бібліотечної системи поповнились за рахунок спонсорської допомоги та участі у грантових програмах 5 748 примірниками книг на суму 672,0 тис. грн.

Тривала робота над створенням та наповненням електронної бази даних (електронний каталог): внесено в базу 50 223 примірників книжок (31 % від загальної кількості).

На постійній основі проводилась робота щодо очищення культурного та топонімичного простору міста від російських імперських маркерів, у тому числі переглянуто цілі та заходи Міської цільової програми з охорони та збереження пам'яток культурної спадщини м. Чернігова на 2022-2026 роки на виконання вимог Закону України «Про засудження та заборону пропаганди російської імперської політики в Україні і деколонізацію топонімії». У 2024 році рішеннями Чернігівської міської ради було перейменовано 51 вулицю та 8 провулків.

В 2024 році до бюджету Чернігівської міської територіальної громади надійшло 749,6 тис. грн туристичного збору, сплаченого юридичними та фізичними особами.

Актуальним протягом останніх років є запит серед гостей м. Чернігова на екскурсійні прогулянки «Маршрутами пам'яті». Так, у співпраці з громадською організацією «Північна культурна столиця» на основі 12 встановлених інформаційних стендів «Місце пам'яті. Втрачена спадщина» було розроблено три маршрути пам'яті містом Чернігів. Один із них для мобільного пізнання історії міста навесні 2022 – 2024 років, комфортний як для авто, автобуса, так і велосипеда. Була здійснена візуалізація цих маршрутів як на електронних носіях, так і на друкованих матеріалах українською і англійською мовами.

У вересні 2024 року, в межах реалізації програми «Дні європейської спадщини» апробовано велосипедний маршрут пам'яті «м. Чернігів – с. Количівка – с. Лукашівка – с. Анисів – м. Чернігів».

З метою різностороннього знайомства з Черніговом на базі КУ «Туристичний інформаційний центр» Чернігівської міської ради протягом 2024 року пройшли навчання 18 Амбасадорів. Найяскравішим здобутком серед випускників школи Амбасадорів стала екскурсія з новим екскурсійним маршрутом Бобровицею.

З метою поширення знань про м. Чернігів серед малечі, на базі КУ «Туристичний інформаційний центр» проведена «Творча майстерня казок» (10 занять, 15 учнів, підготовлено та видано п'ять казок від дітей про Чернігів).

У період 2024 року на постійній основі здійснювався моніторинг стану туристичної навігації міста Чернігова. Замовлено частковий ремонт і замінено два інформаційних QR-коди (Чернігівський історичний музей імені В. Тарновського та Будинок Лизогуба (полкова канцелярія).

Розширено інформаційну туристичну навігацію міста шляхом встановлення 12 двомовних стендів «Місце пам'яті. Втрачена спадщина» у співпраці з громадським сектором та розроблення віртуальної карти з туристичною навігацією.

Протягом 2024 року закладами позашкільної мистецької освіти у форматі off line було проведено 13 відкритих мистецьких конкурсів: 1 літературний («Книга року» – 17 учасників), 2 художні («Святкові зимові розваги» – 68 учасників, «Легенди та міфи Чернігова» – 56 учасників) та 10 музичних («Guitar pearls» – 40 учасників, «Поліфонія+» – 38 учасників, «Дебют» – 30 учасників, «Веселковий дивограй» – 23 учасника, «Весняні сурми рідного краю» – 70 учасників, «Чернігівський камертон» – 26 учасників, «Музичний калейдоскоп» – 87 учасників, «DomraChe» – 71 учасник, «Деснянські солоспіви» – 49 учасників, «Кобзарська юнь України» – 88 учасників). Усього у зазначених конкурсах взяли участь 663 учасника з усіх районів Чернігівської області та 15 областей України.

Протягом 2024 року була напрацьована фахова історична довідка про приміщення майбутнього музею – творіння архітектора Івана Якубовича (1912 року), знане як «будинок інституту фізичних методів лікування». Також відбулася презентація концепції даного музею на базі Чернігівської міської ради та низка зустрічей щодо визначення ключових подій, факторів, постатей, якими має бути просякнута наукова концепція музею.

Фізична культура і спорт

Протягом 2024 року проведено 50 загальноміських спортивних заходів та 42 навчально-тренувальних зборів для підготовки команд та спортсменів міста з видів спорту до змагань вищих рівнів з олімпійських видів спорту; 34 загальноміських спортивних заходів та 14 навчально-тренувальних зборів з неолімпійських видів спорту, в яких взяли участь близько 8 500 чоловік.

З метою пропаганди здорового способу життя та підвищення рівня фізичної активності мешканців міста Чернігівським міським центром фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх» спільно з управлінням освіти міської ради проводилась робота щодо подальшого розвитку та удосконалення фізичного виховання у навчальних закладах міста. Протягом навчального року у закладах загальної середньої освіти були проведені 452 спортивні заходи з учасниками освітнього процесу, з яких 26 за участю ветеранів російсько-української війни (14 579 учасників). До участі в змаганнях міського, обласного та всеукраїнського рівнів було залучено 5 328 учнів.

Всього в 2024 році Чернігівським міським центром фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх» разом з державними, громадськими організаціями, спонсорами було проведено 105 заходів, до участі в яких залучено 4 086 осіб різного віку та статі. До їх проведення долучилися провідні спортсмени – олімпійці, тренери, керівники закладів, викладачі, здобувачі освіти.

Протягом 2024 року 4 вихованцям дитячо-юнацьких спортивних шкіл Чернігівської міської ради присвоєно звання «Майстер спорту України міжнародного класу» та 4 – «Майстер спорту України». Виконали норматив «Кандидат у майстри спорту України» 56 вихованців, присвоєно «I розряд» – 77 вихованцям та «II та III розряд» – 201 вихованцю.

З метою соціального захисту спортсменів і тренерів міста у 2024 році була продовжена виплата грошових винагород. В урочистій обстановці вручені винагороди спортсменам та їхнім тренерам з олімпійських, неолімпійських видів спорту та спортсменам з фізичними вадами на суму 372,0 тис. грн, а також надано 22 стипендії по 500 грн та 8 стипендій по 300 грн.

Дитячо-юнацькими спортивними школами для проведення навчально-тренувальних занять та спортивних змагань придбано спортивне обладнання та інвентар на суму 1 507,0 тис. грн.

У зв'язку з російською збройною агресією проти України та запровадження на території України воєнного стану оновлення мережі спортивних майданчиків не проводилось. Для занять фізичною культурою та спортом використовується наявна спортивна база загальноосвітніх навчальних закладів, спортивних майданчиків міста, які не пошкоджені військовими діями.